
Udtalelser i idræt

**Undervisningsministeriet
Afdelingen for grundskole og folkeoplysning**

December, 2006

Indhold

3	Indledning
3	Baggrund
4	Planlægning af undervisningen i idræt
4	Evaluering
5	Udtalelser
6	Eksempler på udtalelser
7	Inspiration til det faglige team
7	Information til forældre
7	Elevplaner

Indledning

Med virkning fra skoleåret 2006/07 er indført krav om udtalelser i faget idræt for eleverne på 8.-10. klassetrin. Udtalelserne skal gives mindst to gange årligt. Den sidste udtalelse i faget idræt skal gives umiddelbart før afslutningen af undervisningen i faget og skal udtrykke elevens faglige standpunkt på dette tidspunkt. Endvidere skal den sidste udtalelse i faget idræt angives i elevens afgangsbevis.

Dette inspirationsmateriale er en hjælp til læreren og fagteamet på den enkelte skole. Materialet indeholder en redegørelse for det lovmæssige grundlag for udtalelser i idræt samt inspiration til, hvorledes læreren kan arbejde med evaluering af undervisningen med henblik på afgivelse af udtalelser i faget idræt.

Derudover indeholder materialet nogle eksempler på, hvordan en udtalelse kan udformes. Sidst i materialet findes inspiration til, hvordan udtalelserne kan indgå i arbejdet med udfærdigelse af elevplaner.

Baggrund

Med lov nr. 313 af 19. april 2006 om ændring af lov om folkeskolen (Styrket evaluering og anvendelse af nationale test som pædagogisk redskab samt obligatoriske prøver m.v.) er der fra skoleåret 2006/07 indført krav om udtalelser i faget idræt, gældende for elever på 8.-10. klassetrin.

Folkeskolelovens § 13, stk. 6 og 9, jævnfør lovbekendtgørelse nr. 1195 af 30. november 2006. Ændringer som vedrører idræt er skrevet med *kursiv*.

§ 13.

....

Stk. 6. Der gives standpunktskarakterer og i faget idræt en udtalelse mindst 2 gange om året på 8.-10. klassetrin. De sidste standpunktskarakterer gives umiddelbart før de skriftlige prøver og skal udtrykke elevens faglige standpunkt på dette tidspunkt. Den sidste udtalelse i faget idræt skal gives umiddelbart før afslutningen af undervisningen i faget og skal udtrykke elevens faglige standpunkt på dette tidspunkt.

Stk. 9. Skolen udfærdiger afgangsbevis for elever, der går ud af skolen efter 7. klassetrin eller senere. Afgangsbeviset skal indeholde oplysning om, i hvilken undervisning eleven har deltaget, om de senest givne standpunktskarakterer og om den sidste udtalelse i faget idræt. Afgangsbeviset skal tillige indeholde oplysning om bedømmelse i forbindelse med prøverne, jf. § 14, stk. 1-3, og § 14 a. ...

Planlægning af undervisningen i idræt

Med udgangspunkt i Fælles Mål planlægges undervisning for den enkelte klasse/det enkelte idræts-hold. En del kommuner stiller lokale krav om, at der for hver klasse eller hvert hold skal udarbejdes årsplaner. Både ved planlægning af undervisningen og ved udarbejdelsen af en årsplan bør følgende elementer inddrages:

- De bindende trinmål
- Beskrivelserne af undervisningen frem mod trin- og slutmål
- Læseplanen for klassetrinnet
- Elevgruppens kundskaber og færdigheder
- De fysiske rammer
- Fastsættelse af læringsmål for enkelte elever eller grupper af elever
- Evalueringsformer i det/de påtænkte forløb.

Evaluering

Som led i undervisningen skal der løbende foretages evaluering af elevernes udbytte af undervisningen, herunder af elevens tilegnelse af kundskaber og færdigheder set i forhold til trin- og slutmål for faget. Evalueringen skal danne grundlag for vejledning af den enkelte elev og for undervisningens videre planlægning og tilrettelæggelse samt for underretning af forældrene om elevens udbytte af undervisningen.

Den løbende interne evaluering i folkeskolen skal ske dels i forhold til de trin- og slutmål, der er fastsat for undervisningen i skolens forskellige fag, dels i forhold til de læringsmål, der er aftalt for en enkelt elev, grupper af elever eller alle elever i en klasse.

Grundlaget for udfærdigelsen af udtalelserne er den interne løbende evaluering. Der findes mange forskellige evalueringsformer – alt efter hvilke mål der søges indfriet gennem undervisningen. I forbindelse med evalueringen er det vigtigt, at læreren allerede i sin planlægning indtænker evalueringsmetoder til at sikre, at de opstillede mål indfries. Her skal kun angives eksempler på forskellige evalueringsmetoder, der kan anvendes i forbindelse med undervisningen i idræt.

Evalueringsformerne kan for eksempel være:

- Forevisning af øvelsesforløb (mestring/færdigheder)
- Afprøvninger
- Samtaler om forløb (kundskaber/refleksion)
- Resultater af opnåede færdigheder (test, for eksempel konditions-, svømme- og tekniktest)
- Spørgeskemaer/afkrydsningsskemaer ("Nu kan jeg") til eleverne
- Iagttagelser og registrering af elevfærdigheder (for eksempel grov- og finmotoriske færdigheder)
- Elevkommentarer og kritik
- Konkrete opgaveløsninger (for eksempel elevtilrettelæggelse af små forløb, træningsprogrammer mv.).

I forbindelse med planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen kan følgende pædagogiske redskaber være til yderligere inspiration og hjælp til læreren:

- **Fælles Mål**

www.faellesmaal.uvm.dk

Ud over regler, som er fagets formål og trin- og slutmål, indeholder faghæftet vejledende læseplan og vejledende beskrivelser af udviklingen i undervisningen frem mod trin- og slutmål. Læseplaner og beskrivelser er bindende for skolerne, medmindre kommunalbestyrelsen har godkendt en lokal læseplan eller lokale beskrivelser. Desuden indeholder faghæftet en undervisningsvejledning.

- **Kvalitet – Inspiration – Faglighed (KIF)**

<http://kif.emu.dk>

På EMU, Danmarks Undervisningsportal, findes under KIF en lang række evalueringsmodeller.

- **Evalueringsportalen**

<http://www.uvm.dk/evalueringskultur/index.htm>

Med henblik på at fremme evalueringskulturen i folkeskolen har Undervisningsministeriet samlet en lang række oplysninger, nyheder og lovgivning på en midlertidig internetportal på Undervisningsministeriets hjemmeside, www.uvm.dk. Hjemmesiden fungerer som vidensbank for indsatsen med at fremme evalueringskulturen i folkeskolen. Her kan alle interesserede finde svar på spørgsmål om evaluering og lade sig inspirere af andres erfaringer med arbejdet.

I marts 2007 vil siderne blive erstattet af en egentlig portal for området (www.evaluering.uvm.dk).

Udtalelser

Ifølge folkeskoleloven skal udtalelsen i idræt afspejle elevens faglige standpunkt på det givne tidspunkt. Udtalelsen udtrykker således elevens standpunkt i forhold til målbeskrivelserne i Fælles Mål på det afgivne tidspunkt.

Udtalelsen bør omfatte alle aspekter af faget. Dette kan ske ved en samlet vurdering af de trinmål, der hører til hvert af de tre hovedområder for faget (Kroppen og dens muligheder, Idrættens værdier og Idrætstraditioner og -kulturer, jævnfør Fælles Mål-faghæftet for idræt). Endvidere kan der tages udgangspunkt i læseplanen for faget og i beskrivelserne af udviklingen i undervisningen på 8. og 9. klassetrin.

I tilknytning til udtalelsen kan skolen tillige oplyse om andre forhold, der relaterer til elevens adfærd, deltagelse og engagement. Den sidste udtalelse i faget, som påføres afgangsbrevet, bør dog alene omhandle elevens standpunkt i forhold til målbeskrivelserne i Fælles Mål på det afgivne tidspunkt.

Eksempler på udtalelser

Eksemplerne illustrerer, hvordan en udtalelse *kan* udformes:

ZZ har opnået et yderst tilfredsstillende udbytte af undervisningen i de idrætslige aktiviteter – især i boldspillene og atletik. Her har ZZ opnået gode tekniske færdigheder. ZZ har endvidere udvist god samarbejdsevne og indimellem tilegnet sig lederskabet i elevstyrede aktiviteter. ZZ har også fået et godt udbytte af undervisningen i forbindelse med temaet om idræt i lokalområdet og derigennem fået stor indsigt i de lokale idrætsmuligheder.

WW har opnået et delvist tilfredsstillende resultat i idrætsundervisningen. Dette gælder især i de undervisningsforløb, som har omfattet WW's store interesse, boldspil. Her har WW vist god forståelse for de taktiske elementer. I de øvrige aktiviteter, herunder musik og bevægelse, samt de teoretiske aspekter af faget, har udbyttet været mindre tilfredsstillende.

QQ har fået et godt og tilfredsstillende udbytte af undervisningen i idræt. I forbindelse med aktiviteterne med musik og bevægelse har QQ fået god indsigt i bevægelsesforløbenes rytmiske opbygning. QQ har arbejdet meget selvstændigt og seriøst med fair play – begrebet i emnet "De moralske dilemmaer". Endvidere har QQ vist at kunne anvende sin viden fra kendte aktiviteter til de mere ukendte og nye idrætsaktiviteter som for eksempel mini-triatlon og klatring.

PP har fået et tilfredsstillende udbytte af undervisningen og har især tilegnet sig mange færdigheder i forløbene i redskabsgymnastik og med friluft aktiviteter, hvor PP har fået stor indsigt i naturens muligheder for fysisk aktivitet. Dette har PP på glimrende vis brugt i de planlægningsmæssige opgaver i forbindelse med friluftsturene. PP har i varierende grad fået udbytte af de teoretiske aspekter af undervisningen, for eksempel i temaet om kost og fysisk aktivitet samt i temaet "Idræt i historien".

MM har kun i begrænset omfang fået et tilfredsstillende udbytte af undervisningen. De acceptable faglige resultater er opnået inden for de traditionelle idrætsaktiviteter som for eksempel boldspil. MM's udbytte af den øvrige undervisning, som blandt andet har omfattet sammenhængen mellem kost, sundhed og fysisk aktivitet, har ikke været tilfredsstillende.

Inspiration til det faglige team

Det kan være en hjælp for den enkelte lærer at diskutere udtalelsens udformning med fagkolleger forud for afgivelsen af udtalelserne.

Her kan blandt andet diskuteres følgende:

- Hvordan kan udtalelsen dække alle fagets tre hovedområder?
- Hvordan tolkes begrebet *et fagligt standpunkt*?
- Hvordan kan udtalelserne bruges i forbindelse med udformningen af elevplaner?

Information til forældre

Gennem skolens vanlige informationskilder og hjemmeside kan skolen informere forældrene om indførelsen af udtalelser.

Elevplaner

Den 1. august 2006 trådte bekendtgørelsen om elevplaner i kraft.

Til brug for den løbende evaluering skal hver elev have en elevplan, som indeholder resultater af og den besluttede opfølgning på evalueringen. Læs hele bekendtgørelsen [her](http://www.retsinfo.dk/_GETDOCM_/ACCN/B20060070305-REGL) (http://www.retsinfo.dk/_GETDOCM_/ACCN/B20060070305-REGL)

Uddrag af bekendtgørelsen:

“§ 2. Formålet med elevplanen er at styrke grundlaget for undervisningens planlægning og tilrettelæggelse, jf. lovens § 18, og derigennem forbedre udbyttet af undervisningen for den enkelte elev.

Stk. 2. Elevplanen skal styrke den løbende evaluering af elevens udbytte af undervisningen, jf. lovens § 13, stk. 2.

Stk. 3. Elevplanen skal styrke samarbejdet mellem skole og hjem. Den indgår i den regelmæssige underretning af eleven og forældrene om elevernes udbytte af skolegangen, jf. lovens § 13, stk. 1. Endvidere bidrager den til at kvalificere drøftelsen af, hvordan der fremadrettet kan støttes op om undervisningen af eleven fra både skolens og forældrenes side.”

Udtalelsen i idræt vil derfor være et resultat af den løbende evaluering og kan dermed være et redskab i forbindelse med udfærdigelsen af elevplanen for den enkelte elev.